

A Beregvidéken őshonos szőlőfajták termesztési értékeinek vizsgálata

Veréb Attila JBNJ82

Kertészmérnöki szak, alapképzés (BSc), levelező tagozat

Szőlészeti Tanszék

Tanszéki konzulens: Dr. Varga Zsuzsanna, Egyetemi docens, MATE

Társ Konzulens: Sass Krisztián, szerződéses tanár, II. Rákóczi Ferenc Kárpátaljai Magyar Egyetem, Biológia és Kémia Tanszék

Tartalmi kivonat (absztrakt)

A történelmi Alsó-Bereg-Ugocsai borvidék vagy ma csak egyszerűen Beregvidék nagy és komoly szőlészeti és borászati múltra tekint vissza. Nem csoda, hogy olyan nemesek, mint II. Rákóczi Ferenc vagy gróf Schönborn Ervin is nagy kiterjedésű szőlőültetvényeket és vulkanikus domboldalakra vájt pincéket tartottak fenn.

A filoxéra vészig virágzó borvidék volt, ahol a Furmint volt a meghatározó szőlőfajta, amiből „aszút” is készítettek, illetve még jelentős szőlőfajták voltak a Bakatorok, a Beregi Rózsás vagy a Szerémi Zöld. Ezeket a szőlőfajtákat ma újra megtalálhatjuk, igaz csak kis mennyiségben és főleg a magyarajkú bortermelők körében.

A filoxéra vészt követően bár Czeiner Nándor uradalmi szőlész egyszemes zöldoltásának köszönhetően könnyen rekonstruálták a területeket, azonban hamarosan a világháborúk és a kommunista időszak változtatta meg a szőlészeti és borkészítési hagyományokat.

A szőlő gyökértetű kártétele után a szőlőfajták is megváltoztak, bár még mindig a Furmint maradt a meghatározó, a gyakran kevés termést adó Piros Bakator és a Beregi Rózsást nagyobb részben felváltotta a nagyobb biztonsággal termesztendő Olasz rizling és a Chasselas fajta. A borvidék híres csemegeszőlő termelővé vált és az I. világháborút követően Csehszlovákiában is inkább ezen szőlőfajtákat keresték a fogyasztók, a borkészítést pedig állami szabályozással háttérbe szorították.

A II. világháborút követően a terület a Szovjetunióhoz került, ahol a régi ültetvényeket kivágták és nagymértékű telepítésekbe kezdtek. A szakmai tudatosság hiányában azonban évről évre pusztultak ki a szőlőültetvények. Főleg Izabellát termesztettek és ez is maradt fenn. A kommunista időszakban a Gorbacsov-féle „száraz” törvény ismét a szőlőterületek nagymértékű kivágásához, elhanyagolásához vezetett. Beregszász és környékén egykor 3000 hektár körüli termőterület a rendszerváltásig 900

hektárra csökkent. A rendszerváltást követően, a privatizáció hiányában pedig körülbelül 400 hektárra csökkent tovább a szőlőterületek nagysága.

A 2000-es évek elején a Cotnar és az Aisberg (ma Chizay) cég telepítettek közel 500 hektár szőlőt, aminek a 80%-a *Vitis vinifera* fajta volt. További telepítéseket a kisméretű, családi vállalkozások végeztek, mint a dolgozatomban bemutatott Varga, Bíró, Kovács, Sass, Parászka, Simon, Nagy László és Nagy Sándor és családjaik. Ma a legtöbb kistermelőnél megtalálható az Ottonel Muskotály, a Sárgamuskotály, a Piros Tramini, az Irsai Olivér, a Királyleányka, az Olasz rizling, a Cabernet sauvignon és a Merlot. A megkérdezett gazdák szeretnék az őshonos szőlőfajtákból telepíteni, de sajnos a háború miatt helyzetük korlátozott.